

ΒΙΟΛΙ

Ιστορικά στοιχεία

Το βιολί εμφανίστηκε πρώτη φορά στην Ιταλία και αναφέρεται ήδη από το 1508 και χορδίζονταν στις νότες g,d,a.

Η πρώτη ονομασία του (vyollon) είναι γαλλική (1523) και από αυτή προήλθε η τελική ονομασία στα Ιταλικά violino το 1538 .

Το σημαντικότερο κέντρο κατασκευής βιολιών, βιολών, τσέλων και κοντραμπάσων υπήρξε η Κρεμόνα της Ιταλίας .

Ο τεχνίτης που έπαιξε κύριο ρόλο στην εξέλιξη του βιολιού είναι ο Νικόλας Αμάτι (1596-1684) ο οποίος πρότεινε και την τελική διαμόρφωση των αναλογιών του οργάνου (μήκος ηχείου 35,5 εκατοστά) που εφαρμόζονται μέχρι σήμερα.

Μαθητές του Ν.Αμάτι υπήρξαν οι εξαιρετικοί τεχνίτες βιολιών Αντόνιο Στραντιβάρι (1644-1737) καθώς και τα μέλη της οικογένειας Γκουαρνέρι.

Ο καλύτερος κατασκευαστής της οικογένειας Γκουαρνέρι υπήρξε ο Μπαρτολομέο- Τζουζέπε (1698-1744).

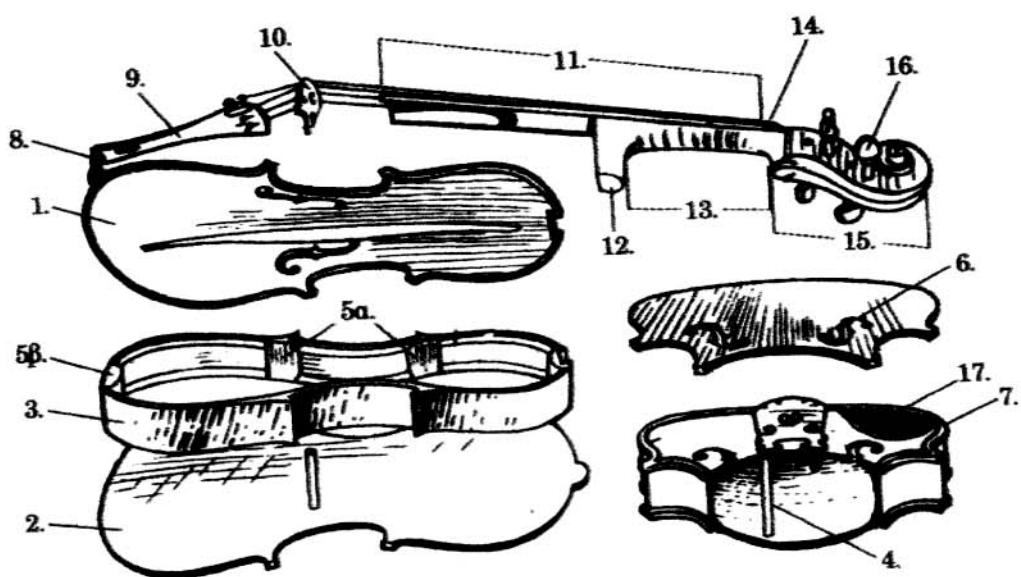
Από το 1737 μέχρι σήμερα τα όργανα της οικογένειας του βιολιού έχουν υποστεί ελάχιστες τροποποιήσεις που αφορούν κυρίως της ενίσχυση του ήχου για να ανταποκριθούν στις αίθοσες συναυλιών. (Παχύτερες χορδές, ψηλότερος καβαλάρης, παχύτερο τραβέρσο κ.λ.π.)

Το βιολί ανήκει στην κατηγορία των εγχόρδων οργάνων με δοξάρι και κοντινότεροι συγγενείς του θεωρούνται τα προγενέστερα αυτού μέλη της οικογένειας της βιόλας ντα γκάμπα.

Η οικογένεια του βιολιού αποτελεί την βάση της ορχήστρας στην ευρωπαϊκή μουσική παράδοση ήδη από την επογή του πρώιμου μπαροκ.

Ονοματολογία των μερών του βιολιού (ισχύει για όλα τα μέλη της οικογένειάς του)

Σχ. 118.

1. Καπάκι (ηχητική πλάκα, ηχείο).
2. Ράχη (πάτος).
3. Πλευρά.
4. Ψυχή (ηχητικός στύλος).
- 5a. Τάκος πλευρών, 5b. κάτω τάκος.
6. "Αφιά" (ή ηχητ. ανοίγματα).
7. Φιλέτα (κορνίζα).
8. Κουμπί.
9. Χορδοκράτης ("σέλα").
10. Καβαλάρης (γέφυρα, καρμήλα).

11. Ταστιέρα.
12. Βάση λαιρού.
13. Λαιρός (βραχίονας, χέρι, μανίκι).
14. "Καποτάστο".
15. Κλειδοθέσιο.
16. Κλειδιά (στριφτάρια, κουρδιστάρια, κόλλαφοι ή κόλλοπες).
17. Κοχλίας.
18. Υποσιάγωνο.

THE VIOLIN

Italian: Violino
(Plural) Violini

French: Violon
Violons

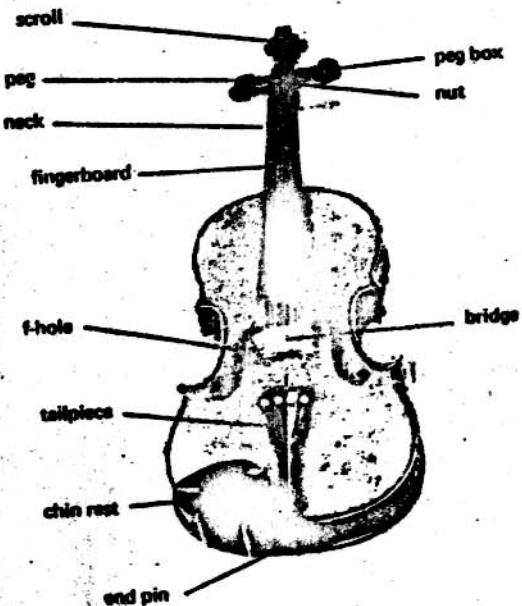
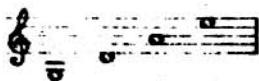
German: Violine
Violinen

Ex. 1

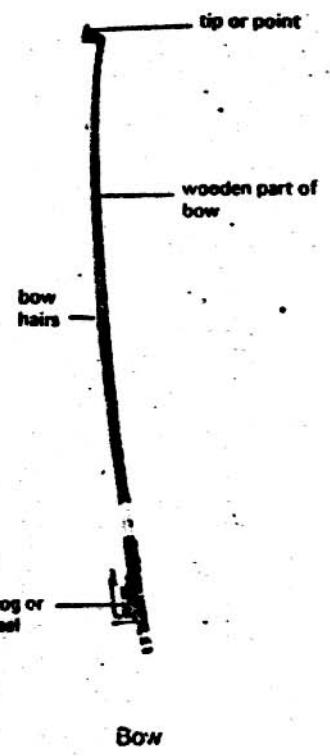

The violin's four strings are tuned to the following pitches:

Ex. 2

Dorf Photography, Austin, Texas
Violin

Bow

4ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΑ ΕΓΧΟΡΔΑ

ΤΟ ΒΙΟΛΙ

Ιταλικά: Violino
(πληθ.): Violini

Γαλλικά Violon
:

Γερμανικά: Violine
Violinen

← Παρ. 1 έκταση το: Βιολίος

Οι τέσσερις χορδές του βιολιού είναι κουρδισμένες στους εξής τόνους:

← Παρ. 2

Αυτοί οι τόνοι είναι γνωστοί ως «ανοιχτές χορδές», δηλαδή όπως είναι οι χορδές όταν δεν ακουμπούν τα δάχτυλα. Μια χρωματική κλίμακα προς τα επάνω είναι εφικτή σε κάθε χορδή σταματώντας τη χορδή στα κατάλληλα σημεία. Κανονικά, μια νότα παιζεται στη πλησιέστερη χορδή κάτω από αυτή. Για παράδειγμα, η νότα ** θα παιζόταν στη χορδή D. Παρ' όλα αυτά, σε ορισμένες περιπτώσεις θα μπορούσε να επιλεγεί η χορδή G, έτσι ώστε να διατηρηθεί το ιδιαίτερο χρώμα αυτής της χορδής κατά τη διάρκεια ενός κειμένου, ή για να αποφευχθεί μια αλλαγή θέσης. Η ίδια αρχή χρησιμοποιείται μερικές φορές και σε σχέση με τις χορδές D και A. Αν και νότες πάνω από μια 10η επάνω από τον τόνο κάθε ανοιχτής σπάνια χρησιμοποιούνται σε κάποια από τις τρεις χαμηλότερες χορδές, η υψηλότερη χορδή αναγκαστικά χρησιμοποιείται για πολύ υψηλές νότες.

Κανονικά, η επιλογή της χορδής γίνεται από το μουσικό, ενώ ιδιαίτερη χορδή υποδεικνύεται μόνο σε περίπτωση που περιλαμβάνεται διαφορετική από τη κανονική επιλογή. Μερικές φορές, οι χορδές συμβολίζονται με Ρωμαϊκά στοιχεία, αρχίζοντας με τη χορδή E ως «I» και ανεβαίνοντας. Έτσι, η χορδή G συχνά υποδεικνύεται με το «IV», το οποίο τοποθετείται πάνω από τη πρώτη νότα που πρόκειται να παιχτεί σε αυτή τη χορδή και το οποίο ακολουθείται από μια παρεστιγμένη γραμμή η οποία καθορίζει τη διάρκεια αυτής της υπόδειξης. Ένας άλλος τρόπος για να δείξουμε το ίδιο πράγμα,

¹ Όλες οι τονικές εκτάσεις των εγχόρδων που δίνονται σε αυτό το κεφάλαιο, μπορούν να επεκταθούν προς τα πάνω με τη χρήση αρμονικών.

Ex. 5

(a) E string: *Classical Symphony*

Larghetto

VI. I *pp molto dolce*

Prokofieff

(b) A string: *Third Symphony*

$J=72$ espressivo

Sul A *p sonore*

VI. I

Hanson

Eastman School of Music Publication; Carl Fischer, Inc.

(c) D string: *Second Symphony*

Andante sostenuto

Sul D *ppp espress.*

Violin I (1st half)

Sibelius

Copyright, 1903, by Breitkopf & Härtel. By permission of Associated Music Publishers.

Allegro non troppo ma con brio

Violin I *poco f*

Brahms

είναι να γράψουμε sul G(στα ιταλικά sul G=χορδή G) επάνω από το κείμενο. Το Γερμανικό ισοδύναμο είναι G saite, που σημαίνει «χορδή G».

Οσον αφορά τα χρώματα των διαφόρων χορδών, η χορδή G είναι χαρακτηριστικά γεμάτη, πλούσια και μάλλον σκοτεινή σε ποιότητα. Από το περίπου *** και πάνω, ο τόνος της γίνεται περίεργα έντονος, σαν να έχει φορτιστεί συναισθηματικά. Η χορδή D είναι λιγότερο σκοτεινή και γεμάτη, η A είναι αρκετά πιο λαμπερή και η E εκπληκτικά λαμπερή και διαπεραστική.

Κάθε ένα από τα παρακάτω παραδείγματα επεξηγεί τη χρήση των ιδιαίτερων χορδών του βιολιού. Φυσικά όλες οι μελωδίες δεν παίζονται σε μία μόνο χορδή, όπως οι παρακάτω. Μάλιστα η μεγάλη πλειοψηφία αυτών απαιτεί αλλαγές από τη μια χορδή στην άλλη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΝ ΧΟΡΔΩΝ ΤΟΥ ΒΙΟΛΙΟΥ

← Παρ. 3

Τα έγχορδα όργανα παίζονται είτε με δοξάρι είτε με τα δάχτυλα. Για αυτά τα δύο εφφέ χρησιμοποιούνται οι λέξεις arco (με το δοξάρι) και pizzicato (με τα δάχτυλα). Το pizzicato συνήθως συντομογραφείται σε pizz. και γράφεται πάνω από το πεντάγραμμο, επάνω ή κοντά στη πρώτη νότα του κειμένου. Όταν ο μουσικός πρόκειται να ξαναχρησιμοποιήσει το δοξάρι, τότε γράφεται η λέξη arco επάνω από το πεντάγραμμο. Αυτές οι υποδείξεις είναι σημαντικές και πρέπει να συμπεριλαμβάνονται από τον ενορχηστρωτή. Παρ' όλ' αυτά, καθώς στα έγχορδα ο κανονικός τρόπος παραγωγής τόνων είναι μέσω του δοξαριού, το arco δεν χρειάζεται να συμπεριλαμβάνεται, εκτός εάν έχει προηγηθεί ένα κείμενο pizzicato. Για παράδειγμα, αν ένα έργο ξεκινά με ένα κείμενο με δοξάρι, τότε η ένδειξη arco δεν χρειάζεται. Δεν συνηθίζεται να χρησιμοποιούνται κουκίδες(που υποδεικνύουν τις σύντομες νότες) σε κείμενα pizzicato. Εάν υπάρχει η ένδειξη pizzicato, οι νότες αυτόματα θα συντομευτούν μέχρι ενός σημείου αν και (ειδικά στη περίπτωση των κοντραμπάσων και των τσέλων, τα οποία διαθέτουν μεγαλύτερη ένταση), νότες που δεν είναι τόσο ψηλές, μπορούν να ηχήσουν κατά κάποιο τρόπο κουδουνιστά, ειδικά εάν χρησιμοποιείται vibrato. Υπό κανονικές συνθήκες, χρησιμοποιείται η ευκολότερη ένδειξη των χρονικών αξιών, ενώ οι παύσεις παραλείπονται, όπου αυτό είναι δυνατό. Για παράδειγμα *** καλύτερα από ***.

Όμως η δεύτερη σημειογραφία, συνοδευόμενη από την ένδειξη secco, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί αν ζητούνταν ένα πάρα πολύ σύντομο, στεγνό pizzicato και σε κείμενα που περιλαμβάνουν μεγαλύτερες αξίες εκεί όπου πρόκειται να ηχήσουν οι νότες, αξίες μισού ή και ολόκληρου θα βιοθούσαν προς αυτή τη κατεύθυνση (συνήθως σε τέτοιες περιπτώσεις περιλαμβάνεται η ένδειξη vib.). Κατά κανόνα, είναι καλύτερο να μην γράφονται κείμενα pizzicato για το βιόλι πάνω από περίπου ***. Ψηλότερες νότες που παίζονται pizzicato είναι τόσο λεπτές και αδύναμες στην αντήχηση, ώστε καταντούν αναποτελεσματικές για κανονική χρήση. Είναι σημαντικό να θυμάστε ότι υπάρχει ένα όριο στη ταχύτητα με την οποία μπορούν να εκτελεστούν οι νότες pizzicato και ότι πολύ γρήγορες αλλαγές από arco σε pizzicato (ή το αντίστροφο) είναι παράξενες και ακόμη αδύνατες πέρα από κάποια ταχύτητα. Άλλαγές αυτού του τύπου, που πρέπει να γίνονται σπανίως

με παύση ανάμεσα στη τελευταία νότα arco και τη πρώτη pizzicato, είναι κάπως ευκολότερες αν η τελευταία νότα arco παιχτεί με "άνω δοξαριά" έτσι ώστε με το τελείωμα της δοξαριάς, το χέρι του μουσικού να είναι κοντά στις χορδές και σε θέση να παίξει το pizzicato. Pizzicato με το αριστερό χέρι, αν και δεν είναι σπάνια στα έργα για σόλο βιολί, είναι σπάνια στα ορχηστρικά μέρη. Η συνήθης ένδειξη είναι ένας μικρός σταυρός επάνω από τη νότα. Ελάχιστα είναι τα ονόματα των μερών των οργάνων που εμφανίζονται συχνά κατά την ενασχόληση με την ενορχήστρωση. Η ταστιέρα είναι το μέρος του οργάνου πάνω στο οποίο τα δάχτυλα σταματούν τις χορδές. Η γέφυρα (καβαλάρης) είναι ένα μικρό κομμάτι ξύλου που κρατά τις χορδές σηκωμένες και στη σωστή θέση επάνω από το κυρίως σώμα του οργάνου. Μέρη του δοξαριού που αναφέρονται συχνά είναι ο βάτραχος (ή καρύδι ή τακούνι), που είναι το κοντινότερο τμήμα του δοξαριού στο χέρι το οποίο το κρατάει και η μύτη ή λαβή στην άλλη άκρη. Ειδικά εφφέ που περιλαμβάνουν αυτούς αλλά και άλλους όρους θα συζητηθούν αργότερα.

Το vibrato είναι ο κανονικός τρόπος παιξίματος των εγχόρδων οργάνων και παράγεται από μια ταλαντεύομενη κίνηση του χεριού πάνω στη ταστιέρα. Χωρίς το vibrato, ο τόνος είναι "λευκός" και στερημένος από εκφραστικότητα και θέρμη(αν και στην ορχηστρική μουσική ο ήχος αυτός χρησιμοποιείται περιστασιακά, δίνοντας έτσι ένα ιδιαίτερο αποτέλεσμα). Επειδή το vibrato δεν μπορεί να παραχθεί σε ανοιχτή χορδή², οι εκτελεστές συνήθως αποφεύγουν τις ανοιχτές χορδές σε αργά, espressivo κείμενα, όπου η διαφορά στη ποιότητα του τόνου θα ήταν εμφανέστατη. Ένα επιπλέον μειονέκτημα σε τέτοιες περιπτώσεις είναι ότι οι ανοιχτές χορδές τείνουν να ηχούν δυνατότερα από τις νότες που παίζονται στη ταστιέρα.

Γι' αυτό, αντί για μια ανοιχτή νότα, μπορεί να παιχτεί μια νότα πάνω στη ταστιέρα στον ίδιο τόνο με την ανοιχτή, αν και προφανώς αυτό δεν είναι δυνατό να γίνει με τη χαμηλότερη ανοιχτή χορδή κάθε οργάνου. Το σύμβολο για την ανοιχτή χορδή είναι ένα "O" επάνω από τη νότα(δεν πρέπει να συγχέεται με το σύμβολο της φυσικής αρμονικής το οποίο είναι μικρότερο και στρογγυλότερο. Οι αρμονικές θα συζητηθούν σε επόμενο κεφάλαιο). Παρεμπιπτόντως μπορεί να αναφερθεί η αρίθμηση των δάχτυλων στο γράψιμο για έγχορδα, γιατί κατά κανόνα μπερδεύει τους πιανίστες. Ο δείκτης είναι το "1", το μεσαίο δάχτυλο είναι το "2" κοκ. Καθώς ο αντίχειρας δεν χρησιμοποιείται για να σταματάει τις χορδές, δεν χρειάζεται σύμβολο.

Ακούει κανείς συχνά ερμηνευτές εγχόρδων να λένε ότι παίζουν ένα κείμενο στην "πρώτη θέση" ή σε κάποια άλλη θέση. Τσως μερικά παραδείγματα καταφέρουν να εξηγήσουν αυτή την αντίληψη της θέσης, που είναι βασική στη τεχνική των εγχόρδων. Αν το αριστερό χέρι του μουσικού είναι τοποθετημένο στη χορδή D, με το πρώτο του δάχτυλο στο E και τα άλλα δάχτυλα έτοιμα να παίξουν F, G και A (ή F#, G και A ή άλλες χρωματικές παραλλαγές αυτών των βασικών τόνων), τότε λέγεται ότι βρίσκεται σε "πρώτη θέση πάνω στη χορδή D". Αν βρισκόταν σε πρώτη θέση πάνω στη χορδή A, το πρώτο του δάχτυλο θα έπαιζε B(ή Bb ή σε σπάνιες περιπτώσεις B#). Για δεύτερη θέση στη χορδή E, το πρώτο δάχτυλο θα έπαιζε G. Για τρίτη θέση στη χορδή G, θα έπαιζε C, σε κάθε περίπτωση με τα άλλα δάχτυλα στις (ή πάνω από τις) τρεις νότες που βρίσκονται αμέσως μετά. Η πρώτη, η τρίτη και η πέμπτη θέση είναι ευκολότερες και πιο φυσικές από την δεύτερη και την

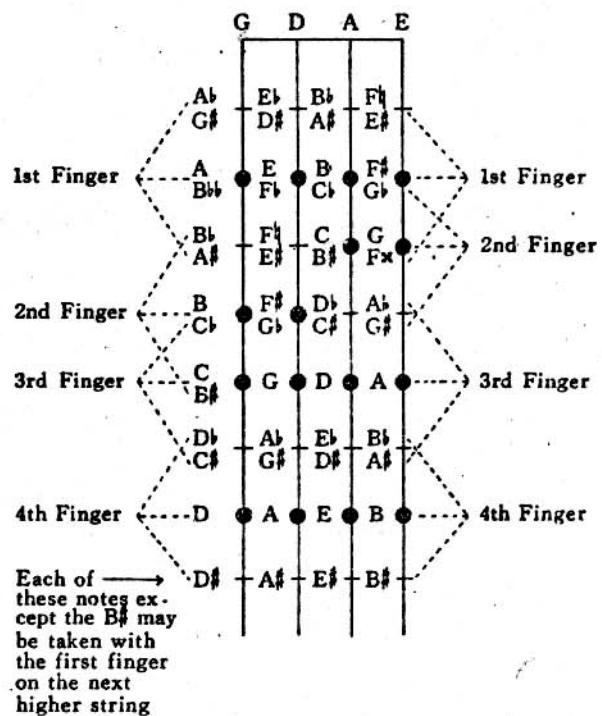
² Εκτός από τεχνητές μεθόδους, που συνήθως περιλαμβάνουν συμπαθητική δόνηση ανάμεσα στην ανοιχτή χορδή και σε μια άλλη που παίζεται vibrato και ο τόνος της είναι αυτός της ανοιχτής χορδής.

Fingering Chart

FIRST POSITION ON THE VIOLIN

Fingering indications on this side apply to G and D strings

Fingering indications on this side apply to A and E strings

FINGERBOARD OF THE VIOLIN

τέταρτη και συνεπώς επιλέγονται πιο συχνά. Θέσεις ψηλότερα από την πέμπτη σπάνια χρησιμοποιούνται στις τρεις χαμηλότερες χορδές(εκτός από το γράψιμο για σόλο όργανο), όμως ψηλότερες θέσεις συχνά απαιτούνται στη χορδή E. Αν και οι μουσικοί μπορούν να αλλάξουν γρήγορα από μια χορδή σε μια παρακείμενη, ή από τη μια θέση στην άλλη, ξαφνικά ή επαναλαμβανόμενα πηδήματα σταυρωτά στις χορδές, προκαλούν τέτοια αδεξιότητα στο γράψιμο για έγχορδα, όση ακριβώς και οι ξαφνικές ή επαναλαμβανόμενες αλλαγές από μια θέση σε μια μακρινή. Στη σελίδα υπάρχει ένα διάγραμμα της δακτυλοθεσίας της πρώτης θέσης στο βιολί.

Ένα σημείο που πρέπει να θυμάστε, ειδικά στο γράψιμο για ερμηνευτές με περιορισμένες ικανότητες, είναι ότι όσο ψηλότερα πηγαίνει ο μουσικός πάνω σε μια χορδή, τόσο πιο κοντά βρίσκονται οι νότες πάνω στη ταστιέρα και τόσο δυσκολότερο γίνεται να παιχτεί τέλεια η μελωδία. Επειδή οι ψηλότερες θέσεις δεν είναι τόσο συχνά απαραίτητες στις τρεις χαμηλότερες χορδές, το κύριο σημείο δυσκολίας βρίσκεται σε κείμενα που παίζονται στη ψηλότερη χορδή και πηγαίνουν ψηλά. Τέτοια κείμενα μπορούν να γραφτούν με ασφάλεια για ένα επαγγελματικό γκρουπ, αλλά είναι σχεδόν σίγουρη αποτυχία για μια σχολική ορχήστρα. Κατά κανόνα, είναι ασφαλέστερο να μη γράφετε πέρα από την τρίτη θέση στην ενορχήστρωση για σχολικά γκρουπ. (βλέπε κεφάλαιο 19 για επιπρόσθετα σχόλια πάνω στο θέμα αυτό)

Διάγραμμα Δακτυλοθεσίας

ΠΡΩΤΗ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΒΙΟΛΙ

Διπλά, Τριπλά και Τετραπλά Σταματήματα

Αν και το βιολί είναι κατά βάση όργανο που μπορεί να παίξει μόνο μια μελωδική γραμμή, είναι ωστόσο ικανό να παίξει δύο, τρεις, ή τέσσερις νότες ταυτόχρονα, με την προϋπόθεση ότι κάθε νότα μπορεί να παιχτεί σε ξεχωριστή χορδή και ότι οι συμπεριλαμβανόμενοι τόνοι μπορούν να παιχτούν μαζί. Αν οποιαδήποτε από αυτές τις νότες μπορεί να παιχτεί σε ανοιχτή χορδή, αυτό θα κάνει το πρόβλημα της δακτυλοθεσίας πολύ ευκολότερο για τον μουσικό. Είναι προφανές ότι είναι αδύνατο να παιχτούν δύο νότες στην ίδια χορδή. Για παράδειγμα *** είναι αδύνατό ως διπλό σταμάτημα στο βιολί, επειδή και οι δύο νότες θα έπρεπε να παιχτούν στη χορδή G. Όμως * είναι αρκετά εύκολο, καθώς το A μπορεί να παιχτεί στη χορδή G και το F# στη χορδή D, με το δοξάρι να ακουμπά και στις δυο χορδές ταυτόχρονα. Το διπλό σταμάτημα *** είναι ακόμη ευκολότερο, γιατί το D μπορεί να παιχτεί στην ανοιχτή χορδή D και το B στη χορδή A. Φυσικά οι νότες ενός διπλού σταματήματος πρέπει να μπορούν να παιχτούν σε γειτονικές χορδές. Τα παρακάτω μπορούν να θεωρηθούν ως τα ανώτερα πρακτικά όρια για διπλά σταματήματα που περιλαμβάνουν διαστήματα μέχρι και οκτάβας(βέβαια αυτά είναι πρακτικά για έναν μέσης ικανότητας επαγγελματία βιολονίστα ορχήστρας). Παρ. 4

Από αυτά τα διαστήματα, τα 6ης είναι ίσως τα πιο επιτυχημένα διπλά σταματήματα. Τα διαστήματα οκτάβας, 5ης και 4ης παρουσιάζουν ένα κάποιο πρόβλημα τονισμού, καθώς και η πιο μικρή παρέκκλιση από τον σωστό τόνο

2nds maj. min.
3rds maj. min.
4ths perf. aug.
5ths dim. aug. perf.
6ths maj. min.
7ths maj. min.
8ves

σε μία από τις δύο νότες γίνεται πιο εμφανής στο αυτί, απ' ότι εάν επρόκειτο για διαστήματα βης και 3ης, όπου η μαθηματική αναλογία ανάμεσα στις νότες είναι πιο πολύπλοκη. Επί τη ευκαιρία, οι καθαρές 5ες παίζονται με το ένα δάχτυλο να σταματά και τις δύο χορδές (υποθέτοντας βέβαια ότι δεν περιλαμβάνονται ανοιχτές χορδές). Οι ομοφωνίες, αν και σπάνιες, είναι εφικτές και χρησιμοποιούνται μερικές φορές για επιπλέον αντήχηση και ένταση. Σχεδόν πάντα περιλαμβάνουν μια ανοιχτή χορδή. Αυτό σημαίνει ότι γενικά γράφονται σε έναν από τους τρεις παρακάτω τόνους: ***. Τια παραδειγμα, στο *** το ένα από τα δύο Α θα παίζοταν στην ανοιχτή χορδή Α, ενώ το άλλο στη χορδή Δ.

Διπλά σταματήματα που περιλαμβάνουν διαστήματα μεγαλύτερα της οκτάβας είναι επίσης εφικτά σε ορισμένες περιπτώσεις. Μερικές φορές, χρησιμοποιούνται διπλά σταματήματα με τόσο μεγάλα διαστήματα όσο το εξής ***. Όσο δύσκολο και αν φαίνεται αυτό στο μάτι του πιανίστα, ουσιαστικά είναι πολύ απλό, γιατί το Α είναι μια ανοιχτή νότα και το Δ δεν παρουσιάζει πρόβλημα. Στο γράψιμο για ορχήστρα, γρήγορες διαδοχές διπλών σταματημάτων γενικά δεν είναι πρακτικές, αν και σύντομες διαδοχές διαστημάτων βης ή 3ης δεν απαγορεύονται εξ' ολοκλήρου. Παρ' όλ' αυτά, συνήθως τέτοια κείμενα είναι καλύτερο να γράφονται *divisi* (με το γκρουπ των εγχόρδων διαιρεμένο).

Οσο για τα τριπλά και τετραπλά σταματήματα, αυτά που περιλαμβάνουν τουλάχιστον μια ανοιχτή χορδή είναι τα ευκολότερα και διαθέτουν τη μεγαλύτερη αντήχηση, όμως επίσης εφικτές είναι και άλλες συγχορδίες οι οποίες δεν περιέχουν ανοιχτή νότα. Εξαιτίας της καμπυλότητας της γέφυρας, είναι αδύνατο να παιχτούν τέσσερις νότες ταυτόχρονα. Παρ' όλ' αυτά, σε τετραπλά σταματήματα, το δοξάρι μπορεί να περάσει τόσο γρήγορα πάνω από τις χορδές ώστε το τελικό άκουσμα να είναι αυτό μιας τετράφωνης συγχορδίας που έχει παιχτεί πολύ ελαφρά σαν άρπισμα ή έχει "σπάσει". Τα παραδείγματα 7 και 8 δείχνουν τις πιο συχνά χρησιμοποιούμενες τρίφωνες και τετράφωνες συγχορδίες που μπορούν να παιχτούν στο βιολί. (σύμφωνα με τον Forsyth, ένας πλήρης κατάλογος όλων των εφικτών συγχορδιών στο βιολί, θα έφτανε περί τους 1500 συνδυασμούς!). Η μέθοδος που χρησιμοποιείται εδώ για την κατάταξη των συγχορδιών που δεν περιέχουν ανοιχτές νότες, ίσως χρειάζεται επεξήγηση. Αντί να γράψουμε όλους τους δυνατούς συνδυασμούς που μπορούν να γίνουν με κάθε συγχορδία, τις έχουμε παραθέσει κατά τον ακόλουθο τρόπο: Παρ. 5.

Παραδείγματα 5. Αυτό το παράδειγμα δείχνει ότι τρίφωνες συγχορδίες αυτού του τύπου, είναι εφικτές σε κάθε ημιτόνιο εντός των υποδεικνυόμενων ορίων: Παρ. 6.

Αυτό, αλλά και άλλα ανώτερα όρια που δίνονται, δεν πρέπει να θεωρούνται ως αμετάβλητα σημεία, πάνω από τα οποία οι συγχορδίες γίνονται αδύνατες. Όλοι οι τύποι συγχορδιών είναι εφικτοί σε ακόμα υψηλότερες θέσεις, αλλά σε αυτό το επίπεδο γίνονται τόσο δύσκολοι ώστε καταντούν μη πρακτικοί για κανονική ορχηστρική χρήση. Γι' αυτό τα όρια που δίνονται εδώ, χρησιμεύουν απλά ως οδηγοί για την πρακτική χρήση αυτών.

Σημειώστε ότι τα επικρατέστερα διαστήματα σε αυτές τις διευθετήσεις των συγχορδιών είναι τα 5ης και 6ης. Σημειώστε επίσης ότι οι τετράφωνες συγχορδίες οι οποίες περιέχουν ανοιχτές νότες στη μέση και σταματημένες νότες στα άκρα, γενικά δεν είναι πρακτικές και γι' αυτό δεν περιλαμβάνονται.

Παραδείγματα 6. ΤΡΙΦΩΝΕΣ ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΟΛΙ (ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΛΙΣΤΑ) *

Ex. 7

(Chords containing two open notes)

G and D
strings
open

D and A
strings
open

A and E
strings
open

G and A
strings
open

D and E
strings
open

(Chords containing one open note)

G
string
open

D
string
open

A
string
open

E
string
open

(Chords containing no open note)

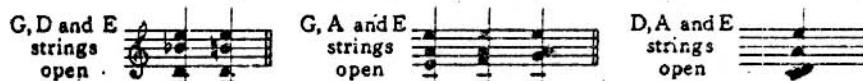

FOUR-NOTE CHORDS FOR THE VIOLIN (PARTIAL LIST)

Ex. 8

(Chords containing three open notes)

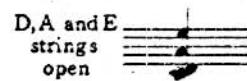
G, D and E
strings
open

G, A and E
strings
open

D, A and E
strings
open

(Chords containing two open notes)

G and D
strings
open

A and E
strings
open

G and E
strings
open

Παρ. 7 (συγχορδίες που περιέχουν δύο ανοιχτές νότες)

Σημείωση: οι αλλοιώσεις γράφονται ξεχωριστά για κάθε συγχορδία.

* Αυτή η λίστα έχει περιοριστεί στις μείζονες και ελάσσονες τρίφωνες συγχορδίες και στις συγχορδίες εβδόμης (ή ατελείς μορφές αυτών).

ΤΕΤΡΑΦΩΝΕΣ ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΟΛΙ (ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΛΙΣΤΑ)

Παρ. 8 (συγχορδίες που περιέχουν τρεις ανοιχτές νότες)

Σημείωση: οι αλλοιώσεις έχουν γραφτεί ξεχωριστά για κάθε συγχορδία.

Αν και τα διπλά σταματήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά σε παρατεταμένης διάρκειας συγχορδίες και σε χαμηλό δυναμικό επίπεδο, δεν υπάρχει νόημα να γράφονται τριπλά και τετραπλά σταματήματα παρά μόνο σε αρκετά δυνατά κείμενα, συνήθως με συγχορδίες που αποσπώνται απότομα εκεί όπου απαιτείται επιπλέον ένταση ή τονισμός. Παρ' όλ' αυτά, είναι δυνατό να παραταθεί η διάρκεια της ψηλότερης ή των δύο ψηλότερων νοτών μιας τρίφωνης ή τετράφωνης συγχορδίας: Παρ. 9

Ακόμα και ενδιάμεσες νότες μπορούν να παραταθούν, αν και αυτή η δυνατότητα δεν έχει μεγάλη πρακτική χρήση. Καθώς ο κύριος σκοπός των τριπλών και τετραπλών σταματημάτων είναι συνήθως η πρόσθετη αντήχηση, αυτά που περιέχουν μία ή περισσότερες ανοιχτές νότες εκτός από το γεγονός ότι είναι πιο εύκολα στο παιξιμό, είναι συνήθως και πιο αποτελεσματικά.

Ορισμένα άλλα εφφέ για τα έγχορδα, βασίζονται στην ίδια αρχή αν και τεχνικά αυτό δεν ισχύει για τα τριπλά και τετραπλά σταματήματα. Για παράδειγμα, σε τέτοια κείμενα, Παρ. 10, τα δάχτυλα του εκτελεστή παραμένουν σταθερά στο τετραπλό σταμάτημα ***, ενώ το δοξάρι παράγει το ιδιαίτερο εφφέ που απαιτείται.

Τα παραδείγματα 12(b) και(h) στο τέλος του κεφαλαίου 3, επεξηγούν τη χρήση των "πολλαπλών σταματημάτων" (ενός όρου που αποδίδει εύκολα τις έννοιες διπλό, τριπλό και τετραπλό σταμάτημα).

(Chords containing one open note)

G string open

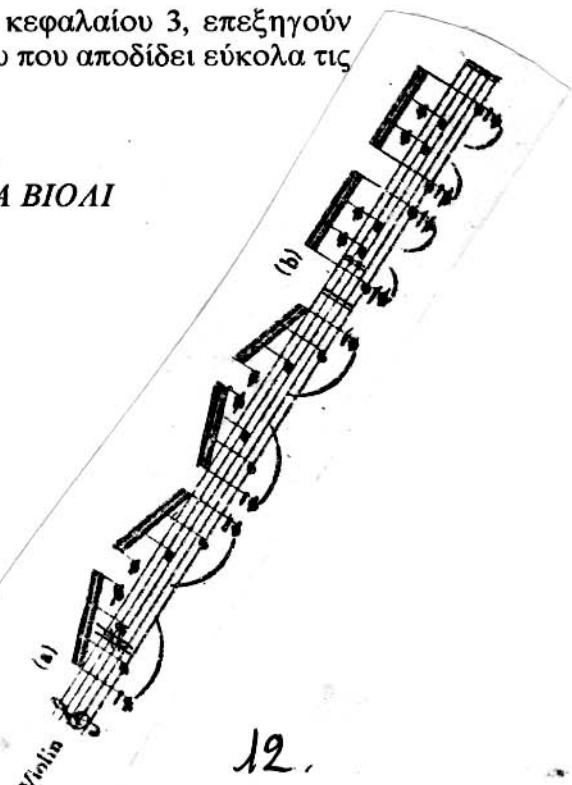
E string open

GIA BΙΟΛΙ

(Chords containing no open note)

Note: Accidentals are written separately for each chord.

Ex. 10

12.

Ex. 11

(a) G minor Symphony

Mozart

Allegro assai

Music score for the first movement of Mozart's G minor Symphony, featuring a single melodic line on a treble clef staff. The tempo is Allegro assai. The dynamic is *p*.

(b) Third Symphony

Beethoven

Adagio assai
sotto voce
pp

Music score for the second movement of Beethoven's Third Symphony, featuring a single melodic line on a treble clef staff. The tempo is Adagio assai, sotto voce, and the dynamic is *pp*.

(c) Overture to *Oberon*

Weber

Allegro con fuoco

Music score for the overture to Weber's *Oberon*, featuring a single melodic line on a treble clef staff. The tempo is Allegro con fuoco. The dynamic is *p* at the beginning and *ff* towards the end.

(d) *Capriccio Espagnol*

Rimsky-Korsakoff

J=66 sempre non div.

Music score for the first movement of Rimsky-Korsakoff's *Capriccio Espagnol*, featuring a single melodic line on a treble clef staff. The tempo is *J=66 sempre non div.*

(e) Fifth Symphony

Tchaikovsky

J=66

ff con desiderio e passione

Music score for the first movement of Tchaikovsky's Fifth Symphony, featuring a single melodic line on a treble clef staff. The tempo is *J=66*. The dynamic is *ff* and the instruction is *con desiderio e passione*.

17

(f) *Death and Transfiguration*

Strauss

Allegro

ff marcato

Music score for the first movement of Strauss' *Death and Transfiguration*, featuring a single melodic line on a treble clef staff. The tempo is Allegro. The dynamic is *ff marcato*.

(g) *The Rite of Spring*

Stravinsky

Vivo

pizz. arco div. unis. gliss. unis. pizz.

div. a3 arco unis. pizz.

unis. pizz. div. a3 arco unis. pizz.

Music score for the first movement of Stravinsky's *The Rite of Spring*, featuring multiple melodic lines on treble and bass clef staves. The tempo is Vivo. Various dynamics and performance instructions like *pizz.*, *arco*, *div.*, *gliss.*, *a3*, and *unis.* are used.

Allegro

a. Grand détaché

Allegro ma non troppo

b. Grand détaché

Allegro

c. Détaché moyen

Prestissimo

d. Petit détaché

Τρόποι χειρισμού του τόξου (δοξαρισμοί).

- 1) Down bow , tire (τραβηγμένος) από το γαλλικό tirant = τραβώ συμβολίζεται , και χρησιμοποιείται συνήθως σε dim.
- 2) Up bow, pousse (σπρωγμένο) από το γαλλικό poussant (σπρώχνοντας) συμβολίζεται ν και χρησιμοποιείται συνήθως σε cresc.

Τρόποι παιξίματος

a) Detache = χωρισμένο : Μια κίνηση του δοξαριού για κάθε νότα.
στακάτο.

- 1) Grand detasse = στακάτο με χρήση όλου του μήκους του τόξου. Η χρήση αυτού του στακάτο με tire μόνο παράγει βίαιο ήχο.
- 2) Detasse moyen = στακάτο με το μεσαίο τμήμα του δοξαριού για πιο γρήγορη αρθρωση.
- 3) Petit Detasse = στακάτο με χρήση της μύτης του δοξαριού μόνο.

β) Loure. (portato) = κρατημένο , στακάτο κατά το οποίο οι νότες εκτελούνται αρθρωμένες χωριστά αλλά με το ίδιο δοξάρι .

Moderato

π.χ.

γ) Sautille, (saltando, saltato) = πηδηχτά στακάτο που εκτελείται με το μεσαίο τμήμα του δοξαριού να αγαπηδά γρήγορα πάνω στις χορδές

Presto

π.χ.

δ) Martele (martellando, martellato) = σφυροκοπημένο εκτελείται με απότομα χτυπήματα της μύτης του τόξου πάνω στη χορδή.
(martele du talon=μαρτελέ με την κεφαλή του δοξαριού.)

Martelé vivace

π.χ.

Ειδικά εφεύ

1) Tremolo: (τρεμούλιασμα) γρήγορη επανάληψη ενός φθόγγου επίση γρήγορη εναλλαγή δύο φθόγγων.

2) Col legno = με το ξύλο (ξύλινο μέρος του δοξαριού).

Col legno battuto: χτυπώντας με την ανάποδη του δοξαριού.

Col legno tratto: σέρνοντας με την ανάποδη του δοξαριού.

3) Glissando (γλιστρώντας) παράγεται με γλίστρημα του δάχτυλου πάνω στην ταστιέρα.

4) Sul ponticcelo =(κοντά στον καβαλάρη) παράγεται ήχος τραχύς και πλούσιος σε αρμονικούς.

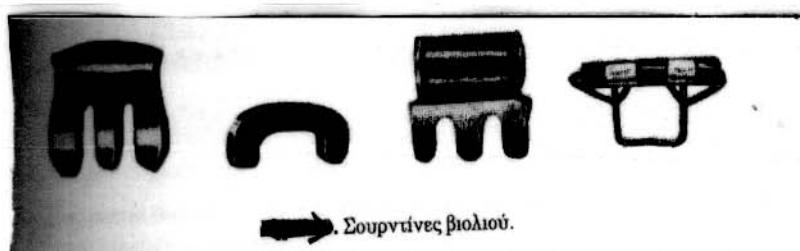
Sul tasto =(Κοντά στην ταστιέρα) παράγεται ήχος βαθύς και γλυκός.

m.o = modo ordinario (χρησιμοποιείται όταν μετά την χρήση Sul tasto η Sul ponticcelo πρέπει να επανέλθουμε σε κανονική εκτέλεση.

5) Con sordina = παίξιμο με σορντίνα. Η σορντίνα είναι ένα αντικείμενο που τοποθετείται κοντά στον καβαλάρη κόβοντας κοντινές αρμονικές και ενισχύοντας ψηλότερες.

Πρέπει να δίνεται χρόνος στους εκτελεστές για την προσαρμογή της στο όργανο. (Παύσεις η αλλαγή μέρους του έργου.)

Sensa sordina = χωρίς σοντίνα για επιστροφή σε κανονικό παίξιμο.

σύρβιλα για τα μέλη της οικογένειας του βιολιού

Vibrato:

- αρκετά γρήγορο (σχεδόν τρίλια).
- ~~~ πολύ γρήγορο.
- ~~ πάρα πολύ αργό (μέχρι μισό τόνο).
- ~~~ πολύ αργό (μέχρι ένα τέταρτο του τόνου).
- ✗ Tremolo: πολύ γρήγορο και άρρυθμο.
- Glissando: παιζεται με το σύρσιμο ενός δαχτύλου πάνω σε όλο το μήκος της χορδής.

Pizzicato:

- † Με το αριστερό χέρι.
- Ένα δάχτυλο του αριστερού χεριού αγγίζει τη χορδή τόσο ελαφρά (στα "φλαουτάτα"), ώστε ο ήχος που θα παραχθεί να είναι μουντός, "ξύλινος".
- ◊ Ο μουσικός με ένα δάχτυλο ανασηκώνει μία χορδή και την αφήνει να χτυπήσει πάνω στην ταστέρα. Για ff και fz χρησιμοποιεί δύο δάχτυλα.
- Φ Πίσω από τον καβαλάρη.

Εκτέλεση:

- Με το ξύλινο μέρος του δοξαριού.
- ↔ Χτύπημα των χορδών (ή της χορδής) με το ξύλινο μέρος του δοξαριού.
- ↑ Μεταξύ καβαλάρη και χορδοκράτη.
- ♫ ↑ Ό,τι επώθηκε προηγουμένως, αλλά παιζονται τέσσερις ή δύο χορδές.
- ◊ Ελαφρό πάτημα μιας χορδής (όχι "φλαουτάτο").

Με όλο το μήκος του δοξαριού (κάτω και πάνω):

- ▣ □ Με την όσο το δυνατόν πο αργή κίνηση.
- △ ▲ Με μέτριας ταχύτητας κίνηση.
- ◎ ◉ Με την όσο το δυνατόν πο γρήγορη κίνηση.
- Με σουρντίνα (con sordino).
- Χωρίς σουρντίνα (senza sordino).

Flautato, flautando (ιταλ.). Ήχος που θυμίζει φλάουτο. Επιτυγχάνεται παίζοντας τη χορδή κοντά στην ταστιέρα με την άκρη του δοξαριού (colla punta dell'arco). Σαν φλάουτο ηχούν επίσης οι αρμονικοί.

Flageolet (γαλλ.: φλαουτάτα). Στη γαλλική, γερμανική και αγγλική (*flageolet notes*) ορολογία, είναι οι "φυσικοί" αρμονικοί που παράγουν τα έχχορδα όργανα. Ονομάζονται έτσι, επειδή το γκόχρωμά τους μοιάζει με εκείνο του "φλαζόλε" (βλ. σελ. 369).

Προφολή αρμονικών	2ος	3ος		4ος		5ος				6ος		Θεμέλιος (πινακικά χρόνια)
		α	β	α	β	α	β	γ	δ	α	β	
Μίκρος χρόνιος	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{2}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{2}{5}$	$\frac{3}{5}$	$\frac{4}{5}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{5}{6}$	
		0	0		0					0		
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0							
		0			0				</td			

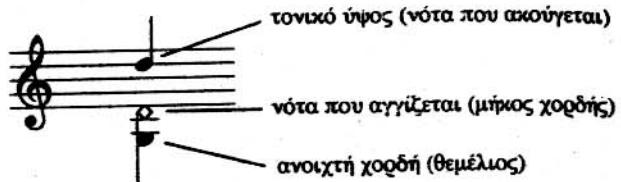
Πίν. 58. "Φυσική" αρμονικοί βιολιού.

Οι ανώτεροι αρμονικοί 2^{ος}, 3^{ος}, 4^{ος} κ.λπ. έχουν συχνότητες που είναι απλά πολλα-
πλάσια του θεμελιώδους (α' αρμονικός) και για να παραχθούν πρέπει η χορδή να πάλ-
λεται σε τμήματα (σελ. 17). Επομένως, η ανοιχτή χορδή (θεμέλιος) δεν υπολογίζεται ως
αρμονικός.

Διευκρίνιση των πινάκων - πληροφορίες - παρατηρήσεις.

Παρ. 180. Όταν γράφεται
αυτό ακούγεται.

Παρ. 181.

Το ύψος του αρμονικού μπορεί να υπολογιστεί και με βάση την ανοιχτή χορδή.

Παρ. 182.

Πίν. 58: Ο αρμονικός 5 γ βγαίνει στραγγαλισμένος, και ο 5δ δεν βγαίνει κατευθείαν. Οι αρμονικοί 6α και 6β παίζονται δύσκολα και αποκτούνται από άλλες ανοιχτές χορδές π.χ. 6α και 6β (4^η χορδή) = 4α (3^η χορδή) ή 6α και 6β (3^η χορδή) = 4β (2^η χορδή) κ.λπ.

Σε ορχηστρικά έργα χρησιμοποιείται μόνο ο αρμονικός 4β (παρ. 183α). Μπορούν όμως να παραχθούν και οι 3β (παρ. 183β) και 5β (παρ. 183γ).

Παρ. 183. Ο αρμονικός (β) απαιτεί μεγάλα δάχτυλα για να παραχθεί.